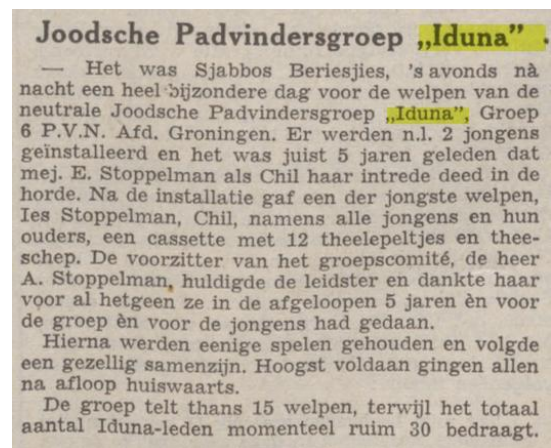

Wilmina Kats is geboren op 16 september 1892 in Beilen. Ze is de dochter van Salomon Kats en Carolina Lezer. Ze heeft twee broers, Samuël en Daniël. Haar ouders trouwden op 17 juni 1889. Wilmina trouwt op 16 augustus 1916 met Carel Hijman Minco (ook Menco) in Beilen. Ze krijgen twee kinderen, Carolina en Manuel.

Tijdens de eerste jaren van hun huwelijk wonen Wilmina en Carel in Beilen. Carel en zijn broer Salomon hebben daar samen met een broer van Wilmina een mantelfabriek. In 1920 verhuist het gezin Minco naar Groningen. De beide broers beginnen daar een kledingbedrijf in de Butjesstraat. Eind 1935 verhuist het gezin Minco naar de Kraneweg 19 in Groningen.

In 1925 wordt in Groningen de Joodse Iduna-groep opgericht. Het was de eerste Joodse Scoutinggroep die zich bij de NPV aansloot, als groep 6. In 1932 doet de groep mee aan het Wassenaarsche kamp, waar scouts uit heel Europa aan deelnemen. Aaltje van der Woude werd in 1932 Akela bij de groep en Elie Cohen, haar latere echtgenoot en arts, was toen hopman. Omstreeks 1933 splitste zich een deel van de groep af en werd de Zionistische groep *Mee-Avdoet le-Cheroet* (Van Knechtschap naar vrijheid). Aaltje en Elie sloten zich hierbij aan.

Adolf van Kollem wordt dan groepsleider van de Idunagroep en zijn vader Eliazer wordt benoemd als erevoorzitter van de groep. Efinia Stoppelman begint als welpenleidster (Chil), samen met Wilhelm Cohen. De groep heeft 15 welpen. Aron Stoppelman is groepsvoorzitter en Abraham van Berg en Philip de Jongh zijn leiding bij de groep. In 1934 worden 19 nieuwe leden van de groep geïnstalleerd, zes welpen en dertien verkenners. Haar zoon Manuel is één van hen. Haar man bracht namens de ouders dank en hulde aan de leiding van de groep. In 1935 viert de groep met dan 40 leden haar 10-jarig bestaan. Wilmina Minco-Kats wordt na 1935 Akela bij de horde.

In april 1939 wordt een ledenwerfactie georganiseerd en Adolf treedt als oud leider op als conferencier. Er wordt op een gegeven moment een stam opgericht en Meijer Mendels wordt in december 1939 oubaas en groepsleider. Dagobert Haag wordt in december 1940 verkennersleider.

Door de Duitse bezetter volgen anti-Joodse maatregelen, die grote consequenties hebben voor het gezin Minco. Haar man moet afstand doen van het bedrijf dat hij samen met zijn broer heeft opgebouwd. In 1942 wordt het gezin op last van de bezetter gedwongen het huis

aan de Kraneweg te verlaten. Korte tijd wonen ze in een bovenwoning aan de Nieuwe Ebbingestraat. Dan zien ze kans een onderduikadres te vinden. De familie Minco verblijft ruim een jaar op het onderduikadres in de Padangstraat, maar door verraad worden ze op 23 augustus 1943 gearresteerd.

Manuel, zijn ouders en grootmoeder Carolina Kats-Lezer worden gearresteerd en gedeporteerd naar kamp Westerbork. Op 31 augustus 1943 worden ze met 1004 personen vanuit kamp Westerbork getransporteerd naar vernietigingskamp Auschwitz-Birkenau. Daar worden Wilmina, haar man en moeder op 3 september 1943 direct na aankomst vermoord. Manuel wordt bij de selectie in Auschwitz voor de gaskamers doorgelaten en op een later moment naar Warschau gedeporteerd. Daar komt hij op 1 april 1944 om het leven. Caroline Minco overleeft de oorlog

Auschwitz was een concentratiekampcomplex dat tijdens de Tweede Wereldoorlog door nazi-Duitsland rondom de Poolse stad Oświęcim (Duits: Auschwitz) in het geannexeerde deel van Polen werd opgezet. Auschwitz was het grootste van alle Duitse concentratiekampen en bestond aan het einde van de oorlog uit Auschwitz I (het basiskamp (Duits: Stammlager) ten zuidwesten van de stad), Auschwitz II-Birkenau (het Vernichtungslager (vernietigingskamp) ten westen van de stad), Auschwitz III-Monowitz (een werkkamp ten oosten van de stad bij de IG Farben-fabriek) en tevens tientallen subkampen. Ongeveer 1,3 miljoen mensen werden naar Auschwitz gedeporteerd. Van hen zijn er ongeveer 1,1 miljoen om het leven gekomen; het grootste deel van de slachtoffers werd vergast. Van 1940 tot en met begin 1942 was het Auschwitz-complex voornamelijk een concentratiekamp; gevangenen kwamen om het leven door de combinatie van grove mishandeling, uitputting en ziekte. Vanaf het begin van 1942 tot oktober 1944 was de actieve massamoord op Joden net zo'n belangrijke functie van het complex.

Voor hun woning aan Kraneweg 19 werd na de oorlog een struikelsteen geplaatst.

Meer informatie

[T.O.P.-groep, een Joodse padvindergroep in Den Haag \(1932-1941, 1945- ca. 1950\) –](#)

[Joods Erfgoed Den Haag](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 21 maa 1930 - Art. 60 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 26 aug 1932 - Art. 107 | Delpher](#)

[Groninger dagblad » 22 jan 1934 - Art. 35 | Delpher](#)

[Centraal blad voor Israëlieten in Nederland » 04 jan 1935 - Art. 47 | Delpher](#)

[Nieuwsblad van het Noorden » 20 apr 1936 - Art. 304 | Delpher](#)

[Nieuw Israelietisch weekblad » 04 nov 1938 - Art. 134 | Delpher](#)

[Wilmina Minco-Kats \(joodsmonument.nl\)](#)

[Wilhelmina Minco-Kats \(oorlogsgravenstichting.nl\)](#)

[Kraneweg 19 - \(stolpersteineschilderswijkgroningen.nl\)](#)

[Wilmina Minco-Kats - Kamp Westerbork, De Digitale Collectie](#)
[Auschwitz \(concentratiekamp\) - Wikipedia](#)
[Lijst van Jodentransporten vanuit Nederland - Wikipedia](#)
[Stolpersteine Kraneweg 19 - Groningen - TracesOfWar.nl](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.